

Starea excepțională în poezia lui Ionuț Caragea

Starea excepțională poate fi un concept aplicabil la poezia lui Ionuț Caragea. Dacă în poezie nu ni s-ar expune stări excepționale, aceasta ni s-ar părea doar o experiență fie bucurătoare, fie amară. Starea excepțională intervine ca o bornă kilometrică ce avertizează reperul de la care și până la care începe vraja, începe neobișnuitul. Însetați de lumi evanescente, poate imprecise, poate potențate misteric, poeții și cititorii de poezie vor să se arunce în experiențe unice, în universuri miraculoase. Niciodată n-am văzut o poezie valoroasă care să nu dispună de „efectele speciale” ale stărilor de excepție. Acolo totul devine relevant, necesar, miraculos. Legile producției și receptării de poezie sunt ele însele tributare unei geneze de sine menite să uluiască sau să descumpănească. De la fiecare poet veritabil avem ceva de învățat, de valorificat, de interpretat. Însăși interpretarea realității – ne-o demonstrează poezia – este opera capitală care ne propune noi înțelesuri vii prin care să ne putem „așeza” mai „corect” – dar și util – în lume. Capacități de imperative interpretative atât de diverse – nu numai în interiorul atâtor feluri de poezie, dar, mai ales, în interiorul divers al aceluiași poet – ne vedem câștigați cu filosofii de viață diferite, dar în același timp analoage. Pătrunzând în mintea unui poet și savurând felul cum se inventează și se reinventează, în funcție de relațiile pe care le dezvoltă cu obstacolele inerente, suntem pe cale să înțelegem, empatic sau pe alte căi, resorturile cele mai intime ale trăitului, ale vieții subiective, ale corelației intersubiective. Dispuși să mergem cu interpretarea lor până dincolo de posibil, poeții sunt aceia care reprezintă avangarda însăși a Posibilului. Conștienți că ceea ce este etichetat ca *posibil* poate deveni, în momentul doi, *real*, poeții sunt în vârful ierarhiei conceptului însuși de existență. Considerând că ceea ce are o existență virtuală este instantaneu și real (sau va putea imediat fi), poeții „forțează” ecuațiile, formulele, demonstrațiile, ca într-un laborator de fizică unde s-a descoperit ceva nou. Căpetenii teoretice, poeții adaptează lumea reală la lumea imaginară și invers, lumea regulilor stilistice la lumea regulilor gramaticale și invers, lumea rostită la lumea muzicală în care și la care rezonază însuși cosmosul...

Dacă ar fi să ne oprim la una din stările de excepție, nici nu ne-am putea găsi cuvintele ca să comentăm conținutul ei. Putem doar exclama, și apoi să recitim de câte ori trebuie, pentru a pătrunde spusele până la rădăcina lor: „*pierdutele cuvinte, pagini scrise în zadar/ nu mai pricep cum inima s-a înțărcat/ de sângele ce plânge/ scurgându-se în zborul de cântece și vise/ n-am habar*”. Nu atât rima, fabulos de bine încheagată, mă surprinde, ci, cum am spus, frumusețea imaginii. Și sunt atât de multe imagini de acest fel în poezia lui Ionuț! Imagini în care intruziunea metaforicului nu produce nici o îngreunare stilistică, ci întregeste mesajul. Cu acest soi de „preparat” nu te întâlnești decât o dată, după care degeaba mai insiști – nu se va mai repeta decât sub o altă formă, pe care n-o intuiești niciodată, nici măcar vag...

Iarăși, o ipostază unică, dar frecventată întotdeauna de tristețea sau nostalgia poezilor de totdeauna; doar poeții au simț pentru așa ceva, pentru o atare „aplicație” singulară la destin și viață: „*dacă mi s-ar îndeplini o singură dorință/ aș vrea să mai plâng o dată în acele dimineți/ oglindindu-mă-n timpul ce a trecut și n-o să vină/ să simt pe inimă săruturi arse în peceți/ pe trup atingeri raze-de-speranță și lumină*”...

O situație paroxistică și plină de dorul și fericirea de a trăi printre oameni, printre ura și dragostea lor, printre răul și binele pe care aceștia îl fac, printre urâtul și frumosul pe care aceștia îl acceptă, printre neputințele și visele din care își extrag energia și tragerea de inimă, o situație în care poetul devine „păstorul Ființei” (după cum ar spune Heidegger), este următoarea: „*am hotărât să mă opresc în mijlocul celor care vin și pleacă/ am întins mâinile și am strigat:/ veniți, treceți prin mine!*” Rareori am găsit într-o singură frază atâta iubire pentru toate și toți! Asta înseamnă a nu putea refuza bucuria cu care Dumnezeu și-a înzestrat creația, atunci, la momentul auroral al Facerii...

Iarăși o situație excepțională. De data asta tonul nu este paroxistic, ci afirmă meditativ câteva refuzuri ontologice (ființiale) - prin care poetul a confirmat infailibilitatea îndreptăririi sale ca Om (refuzul colindării pustiului; refuzul ridicării pietrei; refuzul uitării întâlnirii cu oamenii; refuzul de a regreta trecerea iremediabilă a timpului - pentru a nu cădea în extrema durerii), dar și infailibilitatea credinței sale poetice (alimentată din mister, poezia se livrează misterului; poezia este sau poate deveni o taină). Poate cea mai frumoasă și mai sensibilă dintre toate concretele viziuni, pe care ni le-a desfășurat poetul în fața ochilor, de o singularitate și o unicitate adânc grăitoare este următoarea: „*multe locuri pustii au rămas/ nu le-am călcat/ multe pietre m-au strigat pe nume/ nu le-am răspuns// noaptea stau întins, privesc cerul/ multe stele ard fără urmă// câți oameni/ au trecut prin viața mea/ câte întâmplări/ vesele, triste/ câte gânduri/ s-au spus// aduc ofrandă/ misterului/ lacom, îmi cere/ tot mai multe cuvinte*”.

Senzația unei înveșniciri concrete, simțite cândva direct, senzația carnală prin care eternitatea, în calitate de Clipă, își face loc în experiența concretă, o cochetare cu un extaz ce a fost ulterior povestit și prins în concepte - sunt prezente în versurile următoare: „*Priveam infinitul de la umbra sânelui tău*”; „*Priveam liniștea serii în zâmbetul tău*”; „*Priveam cum levitezi în universul senzual*”. Privirea fixată pe chipul surâzător al iubitei este confiscată extatic - căci acolo e prezent „infinitul”. „Zâmbetul” iubitei creează o senzație de ubicuitate – aerul din preajmă, deghizat în „liniștea serii” este umplut cu dragostea poetului. Interiorul „senzual” al poetului este, de asemenea, locuit de o prezență ce levitează – plutindul extatic al dragostei este omniprezent în universul imaginar.

O exclamație însoțită de o rugăciune - așa cum rar s-a mai făcut în orizontul poetic: „*am urlat tatălui nostru care le este în primăveri/ sfințească-se numele florilor sale/ să mă lase să scriu așa precum trăiesc/ și să trăiesc așa precum scriu*”. Stăpânul universului este invocat paroxistic, aproape somat – dar cu o somație în care dorul de Viață se amestecă cu energia exuberantă a „primăverilor” și cu tandrețea „numelui florilor” – să nu intervină în destinul poetului decât pe calea

însăși a poeziei. A trăi precum scrie și a scrie precum trăiește – este singura aspirație prin care Dumnezeu - făuritor de destin - este rugat să se implice în viața lui. Într-atât de mult iubește poetul poezia sa!

Ca și cum „cortegiul” cuvintelor – unul „funerar” – ar trebui să vină și să treacă - pentru a se decalchia „poemul care te vindecă de moarte”, tot așa toate lucrurile lumii, care vin și care trec, trebuie să aștepte durata unui interval al propriei lor apariții - pentru a le reveni lor înșelor. Evident, acest timp-interval dintre posibil și actual este unul care este marcat ca o stare de excepție – ca și când ar avea loc o revelație prin intermediul poeticului: „*să stai în fața paginii albe/ și să nu știi/ cu ce cuvânt să începi// să aștepti/ la fel cum piatra așteaptă/ trecerea râului/ la fel cum aerul așteaptă aripa/ la fel cum lumina așteaptă ochii/ să o poarte prin lume/ la fel cum respirația așteaptă sufletul/ la fel cum lacrima așteaptă/ durerea/ la fel cum strigătul așteaptă ecoul/ să spargă pereții inimii/ să aștepti cortegiul funerar al cuvintelor/ să treacă, să treacă și-n urmă s-apară/ poemul care se scrie singur/ poemul care te vindecă de moarte*”.

Există undeva menționarea unui sentiment de excepție prin intermediul căruia cuvintele invadează corporalitatea: în sânge, în carne, în ficat, în intestine, în creier, peste tot pătrund cuvintele. Până la urmă acestea ajung în vârful limbii și sunt eliberate. Nu e o situație patologică. Tensiunile acestea pot reprezenta manifestarea concretă a unui *logos*. Mai exact a unei *ratio* care pătrunde și care se lasă pătrunsă *de și prin* întreaga realitate – fie a conștiinței (interioritatea direct accesibilă), fie cosmică (împrejurimea „naturală”), fie intersubiectivă (ca „relație” sau empatie).

De altfel, prin starea excepțională se poate înțelege atât *revelația* poetică (prin modalitatea în care „apare”, sau a felului „gratuit” și „necondiționat” în care este scrisă), cât și o revelație bifurcată a conținuturilor poetice: *adevăruri* raționale, pe de-o parte, și *semne* ale extazului, pe de altă parte.

Remus Foltoș

Sursa: Remu Foltoș, 2015